

ΑΤΗ
Σ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΩΝ
ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 47
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Η
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ
ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΩΝ

ΤΗΣ 24^{ης} ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1919
ΚΑΙ Ο ΔΟΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΡΚ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΜΙΧ. ΜΑΝΤΣΕΒΕΛΑΚΗ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1919

2909.

52

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Γ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΩΝ

της 24ης Φεβρουαρίου 1919

Οί Δωδεκανήσιοι ἐχόμενοι στερρῶς τῶν πατρίων, ἀποβλέποντες εἰς ἓν, μόνον ἓν, ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ, τὴν πραγματοποιήσασιν πόθου ἑκατονταετηρίδων, κινουῦνται μίαν γενικὴν καὶ μεγίστην κίνησιν ἀνὰ σύμπαντα τὸν κόσμον, ὅπου ἂν εὐρίσκωνται, παμπληθεῖς ἑκασταχοῦ.

Ἐν ταῖς νήσοις μένει μέρος, ὅσοι διεσώθησαν τῆς παρουσίας τρικυμίας, ἣτις ἐξαπολυθεῖσα ὑπὸ τῆς ξενοκρατίας ἐπεσώρευεν ἐκεῖ τὰς πληγὰς τοῦ Φαραώ. Καὶ ἐν τούτοις παραμένουν, ὅσοι μένουσιν ἐκεῖ, πάσχοντες, ἀλλ' ἥρωες, εὐστάθεις ἐν τῇ φρουρῆσει τῶν ἰδεωδῶν αὐτῶν.

Θέλετε τεκμήριον ἓν ἐκ τῶν ἀπειρῶν ὅσα ἐτεκμήρωσαν ἐσχάτως, ὅτι ἡ Δωδεκάνησος βαίνει ἀναλλοίωτος ἐπὶ τοῦ προγράμματός της, ὅπερ γενεὰ ἐκάστη παραδίδει τῇ ἐτέρᾳ, θέλετε ἀπόδειξιν τοῦ φρονήματος ἐκεῖ; Ἀναγνώσατε ἔγγραφον, τελευταῖον ψήφισμα ὅλης τῆς Δωδεκανήσου, ὑπογεγραμμένον δὲ ὑπὸ προσωπικοτήτων καὶ ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, ὡς ἀντιπροσώπων του, ὅλου τοῦ συμπλέγματος. Διὰ λόγους εὐνοήτους παραλείπονται ἐκ τούτου αἱ ὑπογραφαὶ αὐτῶν.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΩΝ

ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ἐρίτιμοι συμπολιταί,

«Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ὅλων τῶν Δωδεκανήσων μετ' ἀγωνίας ἀναμένει τὴν εὐλογημένην ὥραν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προαιωνίων πόθων του. Φρονεῖ δὲ ὅτι ἐσήμανεν ἡ ὥρα αὕτη, ἀφ' ὅτου «ἡ Μήτηρ Ἑλλάς, ὑπὸ τὴν Ἡγεσίαν τοῦ Μεγάλου Ἀρχηγοῦ εὔρε τὴν ὁδὸν τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου της. Ἦδη ὁπότε λαοὶ «ἄγνωστοι καὶ ἀνώνυμοι ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, λαμβάνουσι τὴν ἐθνικὴν «των ἀποκατάστασιν, ὁ ἀρίγνωστος καὶ μεγαλῶνυμος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ Ἑλληνικὸς λαὸς θέον νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς τὴν πλήρη ἐθνικὴν «του ἀποκατάστασιν καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη, συμφώνως πρὸς τὰς «ἐπαγγελίας τῶν Μεγάλων Συμμάχων καὶ Νικητῶν, εἰς τὸν θρίαμβον τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγον συνεβάλετο καὶ ἡ Βουλγαροκτόνος «Ἑλληνικὴ λόγχη. Ταῦτα πάντα ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ Ἑλληνικὸς «Λαὸς τῶν Δωδεκανήσων, ὅστις καὶ εἰς τὰς τάξεις τοῦ Νικηφόρου «Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἀντεπροσωπεύθη καὶ ἐν τῷ Ἀμερικανικῷ

«Στρατῶ οὐκ ὀλίγους κατηρίθμησεν, ἐπαναπαύεται ἐπὶ τοῦ αἵματος, τὸ ὅποιον ἔχυσεν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ εἰς τὰς φιλελευθέρους ἀρχὰς τῶν Συμμάχων.

«Ἄλλ' οὕτε ταῦτα πάντα, οὕτε **ἡ Ἰταλικὴ τρομοκρατία ἢ τόσον βαρέως τὰ στήθη αὐτοῦ πιέζουσα**, θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὑπερεκχειλίσασαν ἀγωνίαν του ἀπὸ πάσης ἐκδηλώσεως. ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸν Μέγαν «Ἠγέτην μας. Διότι δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι οὐδεμίαν ὕλικὴν ἢ ἠθικὴν «δύναμιν δύναται νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὸν ἀγωνιῶντα τοῦτον λαὸν ἄλλην λύσιν πλὴν τῆς ἐνδεδειγμένης, ἣτις εἶναι **ἡ "Ἐνωσις αὐτοῦ μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος**. Εἰς ταύτην θὰ ἐπιμείνῃ **μέχρι «θανάτου**, ἀφ' οὗ καὶ οἱ ἐνταῦθα ἀλλογενεῖς καὶ πρὸ πάντων οἱ «Μωαμεθανοὶ ταύτην καὶ μόνην θεωροῦσιν ὡς τὴν μᾶλλον συμφέρουσαν εἰς τὰς νήσους. Τόση δὲ εἶναι ἡ ἐμμονὴ πάντων εἰς τὴν «λύσιν ταύτην, ὥστε πᾶσα ἄλλη θὰ προδικάζῃ τὴν θλιβερὰν ἐπα- «νάληψιν τῆς Ἱστορίας τῆς Πάργας.

«Τὴν ἀκλόνητον ταύτην ἐμμονὴν τοῦ Λαοῦ τῶν Δωδεκανήσων «εἰς τὸν μοναδικὸν πόθον των, **τὴν Ἐνωσιν μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος** διατρανώσατε ἀπὸ μέρους ἡμῶν, οἵτινες καὶ πρότερον διὰ «τοῦ..... ἐγράψαμεν τὰ αὐτὰ πρὸς τοὺς κραταιοὺς «νικητὰς Συμμάχους Ἀμερικῆν, Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν, ἐπιδίδοντες ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀντίγραφον τῆς παρούσης μας εἰς τοὺς «αὐτῶν ἀντιπροσώπους τῶν ὡς καὶ εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Ἐξω- «τερικῶν τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος».

Τὸ ψήφισμα τοῦτο τῆς Δωδεκανήσου ὁμιλεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ.

Οἱ Δωδεκανήσοι ἐπίσης ὅσοι πρόσφυγες ἀπέφυγον εἰς τὴν ἀδελφὴν Γαλλίαν, ὡς ἐργάται, ἄπειροι, χιλιάδες καὶ ἐκεῖ, συγκεντρῶνται ἐν Μασσαλίᾳ καὶ κηρύττουν καὶ αὐτοὶ τὰ αὐτὰ κηρύγματα μετὰ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς: **"Ἐνωσιν ἢ θάνατον**.

Ἐν Ἀμερικῇ ἐπίσης, ὅσοι ἀπὸ ἐτῶν ἐκεῖ εἶναι ἐγκατεστημένοι, ὅσοι πρόσφυγες ὡσαύτως ἄσυλον ἐζήτησαν εἰς τὴν ἐλευθερὰν γῶραν τῶν μεγάλων ἰδεῶν, καὶ ἐκεῖ ὁμόθυμοι, ἠνωμένοι ἐν τοῖς πόθεσι, **"Ἐνωσιν ἢ θάνατον** καὶ αὐτοὶ ἐζήτησαν.

Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ παροικούντες, χιλιάδες καὶ ἐκεῖ, συνελθόντες κατὰ τόπους ἀπηρθύνθησαν καὶ οὗτοι ἐν μιᾷ μόνῃ φωνῇ πρὸς τὴν Συνδιάσκεψιν: **"Ἐνωσιν ἢ θάνατον** καὶ αὐτοὶ κραυγάζοντες.

Ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, παροικία καὶ ἐκεῖ ἐκ πολλῶν ἑκατοντάδων, **"Ἐνωσιν ἢ θάνατον** διεκήρυξαν καὶ οὗτοι.

Οἱ ἐν τῇ Θεσσαλονικίῃ πρόσφυγες καὶ στρατιῶται, ὅσοι ἐπέζησαν τοῦ πολέμου, τῶν τραυμάτων τῶν μαχῶν, μάρτυρες ἐκούσισι, μίαν μόνην θέλησιν διετύπωσαν καὶ οὗτοι: **"Ἐνωσιν ἢ θάνατον**.

Ἄλλ' ἢ κινήσεις αὐτή, ἢ ἡφαιστειώδης αὐτῆ ἔκρηξις αισθη-
ματος ἐκτραφέντος ἐπὶ αἰῶνας, εὔρε τὸ κορυφωμὰ τῆς πρὸ ὀλί-
γων ἡμερῶν ἐν τῇ Συνελεύσει ἐκείνῃ τῶν προσφύγων, ἐξορίστων
καὶ τῶν ἀποκεκλεισμένων, ὅσοι νοσταλγοὶ Ὀδυσσεῖς, ἐπὶ τόσα ἔτη
τόρα φεύγοντες μαρτύρια, αὐτόπται μάρτυρες αὐτοὶ τοῦ θανάτου
τῶν συντρόφων ἀπὸ νέους Κύκλωπας, εἶχον εὖρη ἄσυλον εἰς τὸν
Πειραιᾶ, Ἀθήνας καὶ εἰς τὰ περίχωρα.

Ἀνυπόμονοι, λαὸς ὁ θερμότατος ἐξ ὄλων τῶν Ἑλληνικῶν
τμημάτων, θέλοντες ἀνάπαισιν ἐκ τῶν συμφορῶν αὐτῶν, θέλοντες
ἐπίσπευσιν τῆς πληρώσεως τῶν πόθων, ἐξεδήλωσαν τὸσάκις τὴν
ἀπόφασιν νὰ συνέλθωσιν εἰς ἓν καὶ μιᾷ καρδίᾳ πάντες νὰ διακη-
ρῦξωσιν, ὅτι μία μόνη ἰδέα διευθύνει τὴν ψυχὴν των, ὅτι ἐν ἰθα-
νικὸν ἔχει ἀπερροφημένην τὴν διάνοιαν αὐτῶν.

Καὶ ἐξήτησαν τὸσάκις Γενικὴν συνέλευσιν, ἀνυπόμονοι αὐτοὶ,
τρέμοντες πρὸ τῆς ἰδέας μὴ παρέλθῃ ὁ καιρὸς, καὶ φανῶσιν ἴσ-
σονες τοῦ καθήκοντος αὐτῶν. Ἐτρεμον πρὸ τῆς ἰδέας μὴ εἶναι
αὔριον ἀργά, μὴ ἀπολεσθῆ εὐκαιρία, ἀναμενόμενη αἰῶνας, ἢ ση-
μερινὴ εὐκαιρία, ὅτε κρίνεται ἢ τύχη τῆς περιουσίου χώρας, ἣτις
τοὺς ἐγέννησε, καὶ δὲν συντελέσωσι καὶ αὐτοὶ εἰς σωτηρίαν καὶ
ἀπελευθέρωσιν τῆς ἀγαπητῆς των γῆς.

Καὶ ἐπὶ τῷ φόβῳ τούτῳ ἀπευθύνουν ἔγγραφον πρὸς τὴν Ἀντι-
προσωπείαν των, εἰκονίζον τὴν ὁρμὴν τῆς φιλοπατρίας των.

Ἀναγνώσατε καὶ τοῦτο.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΤΙΜΟΝ ἈΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΝ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΩΝ

Οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι Δωδεκανήσιοι πεποιθότες ὅτι ἔχομεν
« ὁμογνωμονούντας καὶ πάντας τοὺς ἄλλους ἡμετέρους Συννη-
σιώτας,

Κατόπιν τῶν κατ' ἐπανάληψιν πληροφοριῶν καὶ τῶν γραφομέ-
νων ἐν τῷ Τύπῳ ἡμετέρῳ τε καὶ ξένῳ, ὅτι διεξάγονται συνεννοή-
σεις μεταξὺ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας, τῆς προσω-
ρινῶς ἀλλὰ τυραννικῶς κατεχούσης τὴν ἡμετέραν Πατρίδα,

« Ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνεννοήσεων τούτων πιθανὸν εἶναι, ὡς ἐξά-
γεται ἐκ τῶν πληροφοριῶν καὶ γραφομένων, νὰ ἐξέλθῃ ἡκρωτη-
ριασμένη κατὰ τμημά τι ἔστω καὶ ἐλάχιστον ἢ μία καὶ ἀδιαίρε-
τος ἡμετέρα Πατρίς,

« Ἐπειδὴ καὶ ἀπλῆ ὑπόψις περὶ τοιοῦτου τινὸς κινδύνου ὀφείλει
νὰ κρατῆ πάντα Δωδεκανήσιον ἄγρυπνον,

« Ἐπειδὴ τοιοῦτον κίνδυνον μόνον ἄκρως δραστηρίᾳ ἐνέργειᾳ
καὶ ἐξάντλησις πάσης πάντων τῶν Δωδεκανησίων προσπαθείας
καὶ ἢ αὐτοθυσία αὐτῶν θέλει ἀποτρέψῃ,

« Ἐπειδὴ ἢ ἐξακολούθησις τῆς ἐπιφυλακτικότητος θάναταστί,

«συνεργός τῆς ἀπειλουμένης καταστροφῆς,

«Ἐπειδὴ οὐδεὶς Δωδεκανήσιος ὀφείλει πρὸ τοῦ προσωπικοῦ κιν-
«δύνου νὰ ὑποχωρή, προκειμένου περὶ τῆς ἐκπληρώσεως ὀνείρου
«ἑξακοσίων ἐτῶν,

«Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ καλέσωμεν Ὑμᾶς, ἵνα συγκαλέσητε
«Γ. Συνέλευσιν τῶν ἐν Ἀθήναις, Πειραιεὶ καὶ τοῖς περίξ Δωδεκα-
«νησίων μετ' ἡμερησίαν διάταξιν τὴν ἀποστολὴν ψηφίσματος πρὸς
«τοὺς πολιτικούς ἀρχηγοὺς πάντων τῶν Συμμάχων Κρατῶν καὶ
«τῶν Οὐδετέρων, τὸν Κ^{ον} Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως τῆς Μητρὸς
«Ἑλλάδος καὶ τὴν ἐγχείρισιν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐνταῦθα ἀντιπροσώ-
«πους πάντων τῶν ξένων Κρατῶν πρὸς νέαν ἐμφαντικὴν ἐκδήλω-
«σιν τῆς ἀποφάσεως πάντων τῶν Δωδεκανησίων, ὅτι ἀξιούμεν :

«**Τὴν ἄμεσον παῦσιν τῆς μισητῆς τυραννίας,** ἣτις ἀκόμη
«ὀλίγον καὶ θὰ ἐξοντώσῃ ἀνάνδρως τὴν ἡμετέραν Πατρίδα,

«**Καὶ τὴν ἔνωσιν ὀλοκλήρου καὶ ἀδαιρέτου τῆς Δω-**
«**δεκανήσου μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος,**

«Ἀποφασισμένοι νὰ ὑπερασπίσωμεν καὶ τὸν τελευταῖον βράχον
«ἐξ ἴσου πρὸς τὸ σύνολον.

«Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οὕτω συγκληθῆισα Γ. Συνέλευσις δια-
«λυθῆ, θέλει ληφθῆ ἀπόφασις περὶ ἄλλων τρόπων πρὸς σωτηρίαν
«ἀκεραίας τῆς Πατρίδος.

«Ἐχόντες τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Ἐντιμὸς Ἀντιπροσωπεία θὰ θε-
«λήσῃ ν' ἀπαλλαγῆ πάσης εὐθύνης δι' ἐνδεχομένην ἐξ ἀντιθέτων
«σκέψεων αὐτῆς κακὴν τροπὴν τῆς δικαιοσύνης τῶν ὑποθέσεων,
«ὄσαι ἀπησχόλησάν ποτε λαόν,

Ἐν Πειραιεὶ, Ἀθήναις καὶ τοῖς Περιχώροις τῆ 18-20)1)1919.

Διατελοῦμεν μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς

Ὑμέτεροι Συννησιῶται

(Ἐπονται ἑκατοντάδες αἱ ὑπογραφαὶ αὐτῶν)

Ἡ δὲ Ἀντιπροσωπεία, τεταγμένη οἰακοστροφος, ὅτε ὤρισεν
αὐτὴ τὴν ἡμέραν καὶ τὸν τόπον, μίᾳ ἔκσπασις χαρᾶς, θύελλα ἐν-
θουσιασμοῦ ἐκυμάνθη εἰς τὰς ψυχὰς τῶσων Δωδεκανησίων, χιλιά-
δων ἀτυχῶν ὅσοι ἔχουν κατακλύσῃ ὀλόκληρον τὴν Ἀττικὴν. Πυ-
ρετώδης κίνησις, ἕκαστος εἰς ἄγγελος τῆς εἰδήσεως εἰς ἄλλους.
Θὰ συνήρχοντο ἐπὶ τέλους, θὰ διεμαρτύροντο μίαν διαμαρτυρίαν
κατὰ τῶν θεῶν αὐτῶν, κατὰ τῶν αἰτίων των. Τοῖς ἐδίδετο εὐ-
καιρία νὰ διαδηλώσουν πάλιν, νὰ ἰδῆ ὁ κόσμος ὅλος, ποῖος εἶναι
ὁ πόθος μας.

Ἐξημέρωσε ἡ ἡμέρα τῆς Κυριακῆς ἐκεῖνης, καὶ ἐπὶ ποδὸς
ἡμεῖς πρὶν ἀκόμη ἐξημερώσῃ. Ἀπ' αὐτῆς τῆς χαραυγῆς εἶναι
πάντες ἔτοιμοι. Οἱ Δωδεκανήσιοι κατὰ κύματα μεγάλα ἔρχονται
ἐκ Σαλαμίνας, ἕτεροι ἐκ τοῦ Ναυστάθμου, ἄλλοι ἐκ τῆς Ἐλευσίνας

καὶ συγκέντρονται εἰς τοὺς σταθμούς, ἵνα ἀνέλθουν εἰς Ἀθήνας. Ἐκ τῆς Κηφισίας ἐπίσης οἱ ἐργάται τῆς Πεντέλης, Ἀπὸ τὰ δυο Φάληρα καὶ ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ ἄλλα νέα κύματα. Καὶ οἱ σιδηροδρομοὶ καὶ οἱ τροχιόδρομοι, ἀπὸ ὥρας 11ης ἕως εἰς τὰς 3, συνεκέντρωνον τὰ πλήθη εἰς τοὺς σταθμούς τῶν Ἀθηνῶν, ὅθεν πάντες ἐσπευδον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Περί δὲ τὴν τρίτην ὥραν ἀνὰ τὴν ἰδὸν Σταδίου ἤκούοντο διάτοροι φωναὶ ἄλλων ἐρχομένων. Ἦτο ὄγκος παμμεγέθης. Μία ἦτο ἡ φωνή των: **Ἐνώσις ἢ θάνατος.** Αὐτοὶ ἦσαν οἱ Συμαῖοι, οἱ πολυπληθέστεροι ἐκ τῶν Δωδεκανησίων, μένοντες κατὰ τὸ πλεῖστον κάτω εἰς τὸν Πειραιᾶ. Μετὰ τὴν συγκέντρωσίν των, ἤτις ἀπησχόλησε ἕξ συρμούς σιδηροδρόμου, εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Ὁμοιοῖας μὲ τὸ λάβαρον ἐμπρὸς, μὲ τὸν Πανορμίτην των εἰς τὴν πρώτην των γραμμὴν, διὰ τῆς ὁδοῦ Σταδίου κάμφαντες ἀνήρχοντο τὴν ὁδὸν τοῦ Κοραῆ πρὸς τὸν ὄρισμένον τόπον.

Οἱ μένοντες ἐν ταῖς Ἀθήναις ἐκ τῶν Δωδεκανησίων συναντῶσι τοὺς λοιπούς.

Τὸ εὐρὸν προαύλιον τὸ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἐπληρώθη ἀσφυκτικῶς. Ἡ Ἀντιπροσωπεῖα ἦτο ἐπὶ τόπου, διευθύνουσα ἐκεῖ μὲ τὸ λάβαρον εἰς τὸ μέσον.

Μία εἰκὼν γραφικωτάτη ἐμπνεύουσα συγκίνησιν. Χιλιάδες πρόσφυγες, ἄλλαι ἀποκεκλεισμένων μὲ τὰς ἐγχωρίους των γραφικῶς ἐνδυμασίας.

Βόμβος παρατεταμένος συνεχῶς ἀκούεται, ὅπως ὅταν μέλισσαι περιίπτανται βομβοῦσαι περὶ τὴν κυψέλην των, ὅταν κλέπτῃς ἀφαιρῆ καὶ τρυγᾷ τὸ μέλι των. Παύει ὁ βόμβος μετὰ βίας.

Πρῶτος ὁ κ. Σιτόπουλος, ὁ ἐκ Σύμης ἰατρός, ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ βῆμα. Δι' ἐλιγῶν λέξεων, πατριωτισμοῦ μεστῶν, χαιρετᾷ τοὺς προσελθόντας. Ζητωκραυγαὶ ἀκολουθοῦν **ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως.**

Τὴν ἀνοδὸν ἐπὶ τὸ βῆμα τοῦ κ. Γ. Οἰκονόμου, ὀρισθέντος ὀμιλητοῦ, διαδέχονται πυκνὰ τὰ χειροκροτήματα. Ἐπανέρχεται ἡ σιγή, ἱερὰ κατάνυξις.

Ὁ Κοῦς Οἰκονόμος ὀμιλῶν ἄρχεται μὲ ἓνα ὕμνον πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων καὶ πρὸς τὴν εὐγένειαν τῶν Ἑλληνικῶν ἀγῶνων. Διεξέρχεται κατόπιν τὰ δεινὰ τῆς Τουρκικῆς ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν μακροτάτης δεσποτείας. Περαιτέρω ἐξυμνῶν τὰς θυσίας τῶν πατέρων κατὰ τὸ 21 ἀπαριθμεῖ τὰ τρόπαια τῶν ἑπταετῶν νικῶν, αἵτινες ἀνέτειλαν ἥλιον ἐλευθερίας ἐπὶ τμήμα τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τοῖς ἔπειτα ὕμνεῖ τοὺς ἑλληνικοὺς ἀγῶνας εἰς τὰ ἔτη τῆς ἀνδρείας 12 καὶ 13, τὴν νικηφόρον συμβολὴν τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς εἰς τὸν μέγαν πόλεμον, τὸν σκληρότερον ἐξ ὅλων, ἤς τὴν ἐπιθράβεισιν πέποιθότως ἀναμένει διὰ τῆς ἐνώσεως

τῶν ἑλληνικῶν τμημάτων εἰς ἓν σῶμα ἐλεύθερον. Διὰ βραχέων εἶτα μνημονεῦει τὰ κατὰ τὴν ἐκάστοτε πολιτικὴν τύχην τῆς Πατρίδος αὐτοῦ Δωδεκανήσου, καὶ τὴν συμμετοχὴν αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐκάστοτε ἀγῶνας τῆς Μητρὸς τῆς. Διεκτραγωθεὶ κατόπιν ὁ κ. Οἰκονόμος τὴν ἀπαισίαν καὶ τυραννικὴν κατάστασιν, ἣν ἐδημιούργησεν ἐν ταῖς Νήσοις ὁ Ἰταλικὸς δεσποτισμός. Ἐξαίρει δ' ἐν τέλει τὸ ἀναλλοίωτον φρόνημα τῶν Δωδεκανησίων, οἵτινες ὑφίστανται τὰ πάνδεινα χάριν τῶν ἀνείρων τῶν καὶ τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν ἢ νὰ ζήσουν ἠνωμένοι μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος ἢ νὰ ἀποθάνωσιν.

Ὁ λόγος τοῦ Κου Οἰκονόμου διεκόπτετο συχνὰ ὑπὸ τῶν ζητωκραυγῶν, τῶν ἀναφωνήσεων, ἐνὸς πλήθους ἐνθουσιῶντος, ἐνὸς πλήθους ἀναμνησθέντος ἐν ἐκείνῃ τῇ στιγμή τῆς μακρᾶν τουριστορίας, ὅλα τὰ μαρτύρια, τὴν σειρὰν τῶν πικριῶν ὅσας ἐδοκίμασεν εἰς τὰ τελευταῖα ἔτη φοβερᾶς δοκιμασίας.

Μετὰ τὸν Κου Οἰκονόμον ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ ἔγκριτος Γάλλος δημοσιογράφος κ. Jean Ellé, ὅστις γνώστης βαθῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ τῶν παθημάτων τῶν Δωδεκανησίων ἐστηλίτευσε τὴν τυραννικὴν διοίκησιν, τὰ μέσα τὰ ἀνελεύθερα πρὸς ἐξόντωσιν λαοῦ μᾶλλον πεπολιτισμένου ἀπ' αὐτοὺς τοὺς πιεστάς του. Τὸν λόγον τοῦ κ. Ellé διεκόπτον ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, κραυγαὶ ἀγανακτήσεως ἐναντίον τῶν τυράννων.

Διαδέχεται αὐτὸν ὁ χειρουργὸς ἰατρός κ. Βέργης ἐκ Καρπάθου, ὅστις διαγράφας καὶ οὗτος τὰ δεινὰ τῆς κατοχῆς, συγχαίρει τοὺς συνησιώτας τοῦ διὰ τὴν ἐπιμονὴν αὐτῶν εἰς τὸ θεῖον ὄνειρόν των καὶ ἐκφράζει τὴν σταθερὰν πεποίθησιν, ὅτι τὸ δίκαιον θὰ διαλάμψῃ καὶ οἱ Σύμμαχοι θὰ ἐκπληρώσουν ἐν τέλει τοὺς προαιωνίους πόθους ὅλης τῆς Δωδεκανήσου.

Διὰ βοῆς μυριστόμου ὁ λαὸς εἶτα κυροῖ ψήφισμα ἐκφράζον πάλιν τὴν στερρὰν ἀπόφασιν παντὸς Δωδεκανησίου ν' ἀποθάνῃ ἢ νὰ ζήσῃ ἠνωμένος καὶ εὐτυχῆς εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἑλλάδος, τῆς γλυκυτέρας τῶν Μητέρων, ὅσας ἔπλασεν ὁ Θεὸς, τὴν στερρὰν ἀπόφασίν του πέτρα τοῦ συμπλέγματος του νὰ μὴ μείνῃ ἐκτὸς νυμφῶνος ποθηθέντος ἐπὶ αἰῶνας.

Τὸ ψήφισμα δὲ ἔχει οὕτω:

Οἱ ἐν Ἀθήναις, Πειραιῇ καὶ τοῖς πέριξ διαμένοντες Δωδεκανήσοι ἐξόριστοι, πρόσφυγες καὶ λοιποὶ, ἐκφράζοντες δυνάμει εὐδικῆς ἐπὶ τούτῳ ἐντολῆς καὶ τὴν γνώμην ἀπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν κατοίκων τῆς Δωδεκανήσου, ἀδυνατούντων νὰ ἐκδηλώσωσι δημοσίᾳ τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν αἶσθημα, συνελθόντες σήμερον 24ην Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. περὶ ὥραν 3ην μ.μ. ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

ΨΗΦΙΖΟΜΕΝ

Διαδηλοῦμεν καὶ πάλιν διὰ μυριοστὴν φορὰν τὸν ἀπ' αἰῶνων ἀμετάτρεπτον καὶ ἀναλλοίωτον ἡμῶν πόθον τῆς ἀδικιρέτου ἡμῶν Ἐνώσεως μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος.

Ἀπευθυνόμεθα πρὸς τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν Συμμάχων Κρατῶν καὶ τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ὅποιοι ἐπανειλημμένως διεκήρυξαν, ὅτι ὁ ἀγὼν αὐτῶν, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ οἱ Δωδεκανήσιοι ἔχυσαν αὐθορμήτως καὶ ἀφειδῶς τὸ αἷμά των, ὑπῆρξεν ἀγὼν ὑπὲρ τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ἐλευθερίας τῶν Λαῶν τοῦ νᾶ ἀποφασίζουσι μόνον περὶ τῆς τύχης των, βέβαιαι ὄντες, ὅτι θέλουσι ληφθῆ ὑπ' ὄψει τὰ ἱερά καὶ ἀπαράγραπτα ἡμῶν εἴκαια.

Δηλοῦμεν ὅτι ἀποκρούομεν διαρρήδην πᾶσαν ἄλλην οἰανδήποτε λύσιν συμφώνως πρὸς τὴν ὁποῖαν καὶ ὁ ἐλάχιστος βράχος τῆς Δωδεκανήσου ἤθελεν ἀποχωρισθῆ, ἵνα παρκαμείνῃ ὑπὸ ξένον ζυγόν.

Ὅρίζομεν Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ. κ. Λεωνίδα Πτέρη (Πάτμος) Νικήτα Ρούσσου (Λέρος), Ἰωσήφ Κινδύνη (Κάλυμνος), Δ. Πατακάκη (Ἀστυπάλαια), Κ. Σταυριανού (Κῶς), Γ. Τραμπούλη (Νίσυρος), Ν. Καρακατσανίδου (Τήλος), Α. Σιτοπούλου (Σύμη), Ι. Βαλινάκη (Χάλκη), Γ. Δρακίδη (Ρόδος), Γ. Γιαβιάση (Κάρπαθος) καὶ Ν. Ἀντωνίου (Κάσος), ἵνα ἐπιδώσῃ ἀντίγραφον τοῦ παρόντος πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ τοὺς πρεσβευτὰς τῶν Συμμάχων Κρατῶν, καὶ διαδιδάσῃ πρὸς τοὺς κ. κ. Κλεμανσώ, Οὐέλσωνα, Λόυδ Τζώρτζ, Ὀρλάνδο καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Ε. Βενιζέλον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24)9 Φεβρουαρίου 1919.

**Οἱ ἐκ τῆς Δωδεκανήσου πρόσφυγες ἐξόριστοι
καὶ ἀποκλεισθέντες.**

*
*
*

Μετὰ δὲ τὴν ψήφισιν τοῦ ψηφίσματός των τούτου μὲ τὰ λάβαρα ἐμπρὸς, εἰς ἓν σῶμα, γέροντες στηριζόμενοι εἰς τὰς χεῖρας συννησιωτῶν αὐτῶν, γράτσι μόνις βαίνουσαι, τυφλοὶ κρατούμενοι ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν βλεπόντων ἀδελφῶν των, ἄνδρες, νέοι, γυναῖκες, κόραι, οἱ Δωδεκανήσιοι φοιτηταὶ, ἀκράτητοι Στέντορες τῶν ἰδεωδῶν των ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πλήθους, μία θάλασσα κυματώδης διαχειτταὶ εἰς τὰς ὁδοὺς ἐν πυκνῇ διαδηλώσει. **Ἐνώσις ἢ θάνατος** ἦτο ἡ μόνη των κραυγῆ.

Προχωροῦν εἰς τὰς πρεσβεΐας. Εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν πρεσβεΐαν ἐν ἀκρατήτῳ ἐνθουσιασμῷ εἰς ζητωκραυγὰς ἐκσποδῶν ὑπὲρ τοῦ Κου Οὐέλσωνος, ὑπὲρ τῆς Ἀμερικῆς, ὑπὲρ τοῦ κ. Droppers.

Προχωρεί τὸ ἔλρον πλῆθος πρὸς τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον τοῦ Μεγάλου Κυβερνήτου. Ζήτω ὁ Βενιζέλος, ζήτω ὁ πατέρας μας. Νὰ μᾶς φέρῃς **"Ἐνωσιν, ἔνωσιν ἢ θάνατον.**

Προχωροῦν τὰ κύματα πρὸς τὴν Γαλλικὴν πρεσβείαν. Νέαι ἐκδηλώσεις πάλιν ὑπὲρ τῆς ἀδελφῆς Γαλλίας, τῆς ἡρωϊκῆς Γαλλίας, τῆς προστάτου τῶν δικαίων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ὑπὲρ τοῦ πρώτου τῆς πολιτείας τοῦ Κου Κλεμανσώ.

Διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἐπιστρέφουν εἰς τὰ ὀπίσω, πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν πρεσβείαν. Νέαι ἐκεῖ ζητωκραυγαί. **"Ἐνωσις ἢ θάνατος** εἶναι ἡ μόνη κατακλείς, εἶναι ὁ μόνος ἐπιπόδος, τῶν ζητωκραυγῶν αὐτῶν.

Ἡ δ' ἐκλεγείσα ἐπιτροπή, παμφηφεί ἐκλέξασα ὡς συνεργὸν καὶ συμπρασοτάτην τῆς καὶ τὸν Κ^ον Γ. Οἰκονόμον, ἐπέδωκε τὸ ψήφισμα εἰς τὰς πρεσβεΐας τῶν Συμμάχων καὶ τῆς Ἀμερικῆς, εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν τῆς Μητροῦς Ἑλλάδος, διεβίβασε δὲ τηλεγραφικῶς τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τῶν Συμμάχων καὶ τῆς Ἀμερικῆς, τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοὺς Ἀντιπροσώπους τῶν Δωδεκανησίων εἰς Παρίσιους.

Οἱ Δωδεκανήσιοι διὰ μίαν φοράν ἔπι, διὰ μυρισστὴν φοράν ἐν τῇ Συνελεύσει ἐκείνῃ, ἐν τῇ συλλαλητηρίῳ ἐκείνῳ ἐκδηλώσαντες καὶ πάλιν τὸ ἀμελικτόντων μίτρος κατὰ τῶν τυράννων τῶν πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν, τὴν στερρὰν καὶ ἄσειστον, καὶ πρὸς τὴν Μητέρα τῶν τὴν λατρείαν, τὴν ἀγάπην ἔση καίει τὰ στέρνα τῶν, διαλύονται ἐν τέλει μετὰ τὴν ἱερὰν κραυγὴν **"Ἐνωσις ἢ θάνατος.**

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ Κ^{ου} ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΡΚ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

(Ἀφιερῶται εἰς τὸν
πατέρα μου)

Πρόσφυγες, ἐξόριστοι καὶ ἀποκλεισθέντες,

Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ἔθνους αὐτῆς καὶ τὰς ὥρας κλεινοῦ μεγαλείου, εἰς ἔτη δουλείας δεινῶς ἀφορήτου, εἰς ἀναστάσεως ἔτη καὶ πάλης στιγμῆς, μεγίστη ἐν πᾶσι τῶν προγόνων ἡ φυλή.

Διπλῆς ἀριστοκρατίας, πνεύματος καὶ αἵματος, ἡ φυλή ἡ ἐνδοξος :

Ὁ Ἕλλην λόγος ὁ πεζός, τὸ θαῦμα τῆς ποιήσεως, ἡ τέχνη τοῦ ὠραίου, ἀρθέντα εἰς ὑψη ἀφθάστου τελείου, σισσωματοῦντ' ἐν συνόλῳ εἰς δύναμιν μίαν, τρεῖς θερμοτέραν, τρεῖς ἡλίου λαμπροτέραν, αἰώνιον σύρουσαν κύκλον περὶ τῶν θνητῶν τὴν γῆν, ἄσβεστον τελοῦσαν δρόμον ἐν τῷ στερεώματι.

Μελετήσατε τὰ ἔργα ἀνθρωπίνης διανοίας, πάσης ἐποχῆς καὶ χρόνου, οἷα σδήποτε φυλῆς ἐκ τῶν πεπολιτισμένων. Ἀποβλέψατε εἰς τὰ ἔργα τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν : Ἀνὰ μέσον μερῶν καὶ συνόλου, ἀνὰ μέσον τῶν γραμμῶν, διακρίνει ὁ νοῦς ἀνθρώπου κολυμβήθρον τῶν κοινήν, Ἰορδάνην ἕνα μόνον, τὴν ἀίετοον πηγὴν τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας.

Ἄλλὰ τί τὸ συνιστῶν αἷματος ὑπεροχὴν, αἵματος εὐγένειαν ;

Εἶναι ἡ δόξα τῆς ἀνδρείας τῶν πολέμων καὶ μαχῶν, διεξαγομένων μόνον ὄχι διὰ κατακτήσεις. Εἶναι ἡ ῥώμη τῆς παλάμης καὶ τοῦ γρόνθου ἡ βαρύτης ἐπιδεικνυόμεναι ἐν στιγμαῖς τῆς ἀπειλῆς κατὰ τῆς ἐλευθερίας.

Ἄλλ' οἱ πόλεμοι οἱ τόσοι, ἐν οἷς δόξας δαφνηφόρους ἐχαρπώθη ἡ Ἑλλάς, μὴ δὲν ἦσαν πάντες οὗτοι ὄχι πρὸς κατάκτησιν : Διανοίξατε τὰς σελίδας τῆς μεγάλης ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἔχετε σειρὰν θριάμβων, ἔχετε σειρὰν νικῶν τῶν ἐνδόξων καὶ εὐγενῶν, ἀφ' οὗ αὐταὶ ἠρθῆσαν ἐν πολέμοις πρὸς βαρβάρους, προσβαλόντας τὴν τιμὴν, τὴν ὑπόστασιν τοῦ γένους, ἐθνισιόν, ἐλευθερίαν, γλῶσσαν, οἶκον καὶ θρησκείαν.

* * *

Τρωϊκὰ καὶ Μηδικὰ καὶ οἱ ἀγῶνες τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ οἱ ἀγῶνες οἱ κατοπιν, εἶναι δόξα τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ πρεπόντως δὲ κληθεῖσα Βυζαντινὴ Ἐποποιία εἶναι δημιουργημα ἐξ Ἑλληνικῶν χειρῶν, εἶναι κλέος τῶν Γραικῶν, εἶναι χρόνοι εὐρωστίας ἐπὶ ἔτη χύλια.

Ἄλλ' ἐπέκλωσαν αἱ Μοῖραι συμφορὰν διὰ τὸ Ἔθνος ἐμε-
λέτησαν νὰ χύσουν εἰς τὰ σπλάγγνα του χολὴν καὶ νὰ καταβα-
ραθρῶσουν εἰς τὰ ἔγκατα τῶν πόνων τῶν φυλῶν τὸ καύχημα.

Εἰς τὴν ἀποφράδα ὄραν τῆς εἰσόδου τῆς μοιραίας ξένης
κατακτίσεως εἰς τὴν Πόλιν τῶν ὀνειρώτων τῆς Ἑλληνικῆς ψυ-
χῆς καταλύεται εἰς θρόνος, ἀφαιρεῖται ἡ Ἑλλάς τὴν κυριαρ-
χίαν της καὶ κεντᾶται τὴν πλευρὰν ἀπὸ λόγγην βάρβαρον.

Ἐπὶ τόσους αἰῶνας, τέσσαρας ὅλους μακρᾶς δυσμοιρίας,
εὐρέθη τὸ ἔθνος εἰς μαύρας ἡμέρας, εἰς νύκτας φρικώδεις,
ὁποίας δὲν εἶδε λαὸς τις ποτέ.

Εἶχεν ὑπερπλεονάσῃ τῶν παιδῶν ὁ ἀριθμὸς κ' ἦλθε τὸ
21. Ἡ χρυσῆ αὐτὴ σελὶς τῆς τοῦ Ἔθνους ἱστορίας, τὸ κο-
ρυφωμα τῆς δόξης, τὸ κραταίωμα τοῦ μένουσ, ὁ ἀγὼν τῶν
τίγρεων.

Ἐκρότησαν αἱ σάλπιγγες παιᾶνας συγκαλοῦντας μιᾶς φυ-
λῆς συναγεμὸν κ' ἐξηγέρθη λαυλαπώδης μία δρᾶξ δουλεύουσα,
ἕνας γίγας καθειργμένος εἰς ἀλύσεων δεσμίᾳ, ἐκζητῶν τὸν θάνα-
τον ἢ τὴν ἀναγέννησιν, ὀρεγόμενος τῶν πρώτων μεγαλείων καὶ
τῆς δόξης ἐλευθέρων ἡμερῶν.

Ἐδοξίμασαν τοσάκις τὴν ἑλληνικὴν ἀνδρείαν οἱ κρατοῦν-
τες τύραννοι, κατεσπάρησαν τοσάκις τὰ ἐδάφη τῶν μαχῶν μὲ
τὸν ὄλεθρον ἐκείνων, οἵτινες ἐνόμισαν τὴν ψυχὴν ἀποσβεσθεῖσαν
καὶ τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος λήξασαν διὰ παντός. Ἐφωτίσθησαν
τοσάκις τὰ πελάγη μὲ τὰ φῶτα ναυαρχίδων καιομένων, κατελάμ-
φθησαν τοσάκις αἱ ἄκται καὶ παραλῖαι μὲ τὸ πῦρ πυροπολου-
μένων Μουσουλμανικῶν σκαφῶν.

Διὰ μίαν μεγάλην ἐλευθέραν Ἑλλάδα ἠγωνίζοντο τότε.
Ἔχουσαν τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ Αἴμου, λούουσαν
τοὺς πόδας της εἰς τῆς Κρήτης τὰ νερά, μὲ τὴν ἄκραν δεξιὰν
τῆς Ἠπείρου ἀπτομένην καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν τῶν ἀκτῶν τῆς
Πόλεως καὶ περιλαμβάνουσιν Νήσους καὶ Μικρὰν Ἀσίαν,
ὅσας χώρας κολυμβῶσι, ὅσας χώρας βρέχονται ἐκ τῶν πέντε
θαλασσῶν.

Ἄλλ' ἐπὶ ἑπτὰ ἔτων ἀγῶνες, παρὰ τὰς πυκνὰς θυσίας, ἀπελύ-
τρωσαν ἓν τμῆμα, μόνον μέρος τι μικρὸν τοῦ καθόλου Ἑλλη-
νισμοῦ.

Ἦκολούθησαν μακρὰ ἔτη ἐλευθέρου βίου. Δὲν ἐφαίνεται ἐν
τούτοις ἡ Ἑλλάς νὰπέβλεπεν εἰς κραταίωσιν αὐτῆς.

Ἐνθυμείσθε τοὺς καιροὺς ὅτε τόσοι ἔλεγον, ξένοι καὶ ἡμέ-
τεροι: Ἡ Ἑλλάς προώρισται νὰ φυτοζωῇ ὡς εἶναι.

Ἐθυμείσθε καὶ τοὺς ἄλλους, ἴσως τοὺς ὀλιγωτέρους, ὅσοι

δόγμα πίστεως εἶχον, ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶναι ἕτερος Θεός, ὡς αὐτὸς ἀθάνατος, ὅτι θὰ παγῆ ποτε εἰς τὸ ἐντελὲς αὐτῆς, θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν δρόμον κρατερᾶς εὐδαιμονίας καὶ θὰ πραγματώσῃ οὕτω τὸν προορισμὸν αὐτῆς. Ἔχει χαλεπὰς ἡμέρας, ἀλλὰ πέρωται ποτε, πέρωται νὰ ἀναθάλῃ καὶ νὰ δικαιώσῃ οὕτω τὴν σεπτὴν καταγωγὴν. Θέλει τότε συναγάγῃ, ἔλεγον ἐν πεποιθῆσει, ὑπὸ τὴν σκιὰν πτερύγων μητριῶν καὶ φιλοστόργων σήμερον δουλεύοντα, σήμερον παλαιόντα τοὺς ἐσχάτους τῶν κινδύνων, τὰς ἐσχάτας καταθλίψεις τέκνα τόσα ἀγαπητά. Ἀνδρουμένη, αἰρομένη, εἰς μετάρσια πετώσα ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ θέλει ἐξακοντίσῃ πάλιν καιομένους κεραυνοὺς καὶ ἐδραιωθῆ βεβαία, ἀσφαίλῃς καὶ κραταιὰ εἰς τὴν παλαιάν της γῆν.

Ἦσαν οἱ δικαιωθέντες.

Ἦρκεσε μία ψυχὴ, ἣτις ἐνεφύσησε τὴν πνοὴν εἰς ληθαργουῦντα, ἦρκεσεν εἷς, μόνον εἷς, ὁ παλαίων σήμερον εἰς τὴν πρώτην ἑπαλξίν τῆς ἀμύνης τῶν δικαίων τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος, ὁ πιστεύσας ἀκραδάντως, ὁ πιστεύσας ὑπὲρ πάντας εἰς τὴν ζωτικότητα της Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἵνα ἐπανέυρῃ πάλιν ἡ Ἑλλάς τὸν δρόμον της.

Καὶ τὸ Κράτος τὸ μικρόν, ὑπ' αὐτὸν ὡς ἀρχηγόν, ἀπετέλεσε τὸ βᾶθρον καὶ κρηπίδα σταθερὰν νὰ πατήσῃ πτεροφόρος ἡ θεὰ Ἐλευθερία καὶ νὰ ἐξαπλώσῃ πάλιν τὰ πτερὰ καὶ τὴν σκιὰν της εἰς τὰς ἀλυτρώτους χώρας, εἰς τοὺς δούλους Ἑλληνας.

Εἰς ὀλίγους μῆνας μόνον εἰς τὰ ἔτη τῆς ἀνδρείας 12 καὶ 13 ἡ Ἑλλάς, πάνοπλος πάλιν, πάλλουσα τὸν κεραυνὸν εἰς τὴν δεξιὰν αὐτῆς, ἐξερευγομένη πάλιν ἐκ τοῦ στήθους της βροντὴν καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν φέρουσα τὸ δίκαιον, εἰς τὸ στόμα τὴν κραυγὴν **Ἴτε παῖδες τῶν Ἑλλήνων** στήνει νέα τρόπαια εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἡπείρου, εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ Μπέλες, εἰς τῆς Ἑλλῆς τὰ νερά. Καὶ ἀποκαθίστανται νέα μυριάδες δούλων, νέα γῶραι ἀλύτρωτοι, εἰς τὴν τάξιν ἐλευθέρων.

Πρὶν ἀκόμη ἀναπνεύσῃ, πρὶν αἱ νέα δάφναι ἐκεῖναι τοποθετηθῶν καὶ αὐταὶ εἰς τὸ μέγα Πάνθειον τῶν Ἑλληνικῶν δάφνων, νέος Ἄρης μαίνεται τὸν αἵματηρὸν χορὸν, ἕνα παγκόσμιον χορὸν τοῦ πολέμου καὶ ὀλέθρου.

Πρὶν ἀκόμη ἀναπνεύσῃ, ἡ Ἑλλάς ἡ αἰωνία, μνήμων παραδόσεων χιλιετηρίδων ὄλων, μνήμων ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξε ἡ τροφὸς ἡ ἀστείρευτος, ἡ πηγὴ ἐξ ἧς ἠρδεύθη ἕκπαλαι τὸ ἀγλαὸν δένδρον τῆς ἐλευθερίας, παρασιτάτις ἔρχεται τοῦ ἀγῶνος τῶν ἔθνων, ὅσα ἠγωνίζοντο τὸν ἀγῶνα τοῦ δικαίου, μίαν πάλιν κρατερὰν κατὰ τῆς προθέσεως τῆς ὑποδουλώσεως τῶν ἔθνων καὶ τῶν λαῶν ὑπὸ μίαν δεσποτείαν.

Ἀντιμέτωπος καὶ πάλιν διὰ πολλοστήν φορὰν πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ Βουλγάρους, κλίνει αὐτὴ τὴν πλάστιγγα ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς μετώπῳ ἐν καιρῷ πλήγματι, καὶ ἀκολουθεῖ θαυδαία ἢ κατάρρευσις ἐκείνων, ὅσοι ἐξαπέλυσαν ἀνηκούστους συμφορὰς, ὅσοι ὑπῆρξαν ἡαίτια τῶν δεινῶν τοῦ ὅλου κόσμου ἐπὶ πέντ' ἑνιαυτούς.

Ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ πλευρὸν τῶν παραστατῶν αὐτῆς ἐξεληθούσα νικητὴς ἐκ συζκρούσεως δεινῆς, ἣτις ἔσπειρε τὸν Ἄδην καὶ τὴν κόλασιν εἰς κόσμους πρὶν ἀνθοῦντας καὶ ἀκμαίους, ἣτις κατηνάλωσε τὰς ὑψίστας προσπαθείας τῶν λαῶν τῆς συμπλοκῆς, ἀξιοὶ εὐπρόσωπος τὴν κληρονομίαν τῆς.

Εἰς ἐδάφη ὅπου ἡ φρίκη ἦτο μόνη ἀπόλαυσις, εἰς ἐδάφη ὅπου μεῖζων εἶναι ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων, οἵτινες ἐσφάγησαν ἢ ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων, οἵτινες ἀπέθανον τοῦ Θεοῦ τὸν θάνατον, εἰς ἐδάφη ποτισθέντα μὲ τὰ δάκρυα παρθένων ὀλοκλήρων γενεῶν, ἢ Ἑλλὰς ἡ ἔνδοξος ἀξιοὶ νὰ ἀναλάβῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς.

Καὶ τὰς ἀξιώσεις ταύτας ἔχει διαγράψῃ ἤδη πρὸ τῶν σήμερον κοινόντων τῶν λαῶν τὰ πεποιημένα ὁ κρατύνας τὴν Ἑλλάδα.

Ἀξιοὶ τὴν Ἡπειρον, ὅση κεῖται πρὸς βορρᾶν τῆς ἀπληυθερωμένης. Ἀξιοὶ τὴν Θράκην ὅση φθάνει εἰς τὰ πρόθυρα τῆς καρδίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀξιοὶ τῆς Μικρασίας τὴν τιμωτάτην μοῖραν. Ἀξιοὶ πέραν τὴν Κύπρον. Ἀξιοὶ ἀκόμη ἐν :

Καὶ τὴν Δωδεκάνησον.

* *

Ὁ σεις, οἵτινες καυχᾶσθε ὅτι ἐγεννήθητε ἀπὸ τὰς ὠραίας Νύμφας τοῦ συμπλέγματος ἐκείνου, σεις γνωρίζετε καλῶς ποίαν ἔχετε πατρίδα. Σεις γνωρίζετε καλῶς καὶ τὴν δόξαν καὶ τὰ πάθη. Σεις γνωρίζετε καλῶς ποιοὶ πόθοι τὴν φλογίζουσιν. Ἔ, βροντοφωνήσατέ τα εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς :

Ἔχομεν ἡμεῖς πατρίδα μίαν γῆν Ἑλληνικὴν ἀπὸ χιλιετηρίδων, λουομένην ἐκεῖ κάτω εἰς τὸ κῆμα τοῦ Αἰγαίου, λαμπομένην ἐκεῖ κάτω ἀπὸ ἓνα ἥλιον, ἄλλης φύσεως νομίζεις.

Ἡ αὐγὴ τῆς Ἱστορίας μᾶς εὐρίσκει Ἑλληνας.

Διατρέχομεν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους ὁμοφύλους τοὺς αἰῶνας τοὺς ἀρχαίους ἐν συμμετογῇ ἀμίλλης εἰς τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ἀδρᾶ ἢ συμβολὴ τῆς πατρίδος μας ἐκείνης εἰς τὰ κλέη, ὅσα τότε ἐν Ἑλλάδι ἔλαμψαν.

Υφιστάμεθα κατόπιν τὴν δουλείαν τῶν Ῥωμαίων ὡς καὶ ἡ λοιπὴ Ἑλλὰς.

Ἀνιστάμεθα ἐν τούτοις καὶ ἡ Δωδεκάνησος, μὲ τὴν Ρόδον πάντα ἐμπρός, βλέπει αἰῶνας ἐλευθέρους.

Ἄλλ' ἐπαναπίπτομεν πάλιν εἰς ξενοκρατίαν, ἐν ἀρχῇ τῶν Ἰπποτῶν, τῶν κακῶν τούτων δαιμόνων, οἵτινες ἀνέσκαψαν ὅ,τι εὐγενὲς ὑπῆρχε.

Πίπτει τὸ Βυζάντιον. Πίπτουσι κατὰ σειρὰν τόσαι γῶρ' Ἑλληνικά. Καὶ ἡ Δωδεκάνησος μεταβάλλει τύραννον. Ἄμα τῇ μοιραίᾳ πῶσει τῆς μεγάλης ἀδελφῆς, τοῦ στηρίγματος τῶν ἄλλων, Ῥόδου τῆς καλλιπετάλου καὶ αἱ ἄλλαι ἕνδεκα ἔπονται τῇ τύχῃ ἐκείνης καὶ γνωρίζουσι δυνάστην τὸν δυνάστην τῆς Μητροῦς.

Μία μόνη ἀνάπαυλα εἰς τὸν δρόμον τῆς δουλείας εἶναι μετὰ πέντ' αἰῶνας.

Ὁ Ἑλληνισμὸς κινεῖται τότε ἀπελπι ἐν κίνημα. Εἶναι τὸ 21 καὶ τὰ συνεχῆ του ἔτη. Καὶ ἡ Δωδεκάνησος φερομένη ἐπὶ πτερύγων τῶν ὀνείρων τόσων χρόνων δίδει ὅσα εἶχε πάντα. Τουρκομάχους τῆς ξηρᾶς, δάσος ὅλον τόσων πλοίων, τοὺς πυρφόρους δαίμονας τοῦ Ἑλληνικοῦ πελάγους, καὶ τὴν γῆν τῆς ἄσυλον.

Ἐκατόμβαι πίπτουσιν. Ἐκάστη νῆσος εἰς βωμόσ' οἱ Δωδεκανήσιοι σφάγια εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος.

Ἡ μυσταγωγία ἐκείνη περατοῦται ἐπὶ τέλους. Καὶ οἱ πληθυσμοὶ τῶν Νήσων, τῶν πλειόνων ἔξ αὐτῶν, ὅσοι ἐξῆλθον τοῦ ὀλέθρου, ἔχουσι γῆν ἐλευθέραν. Ἀλλὰ φεῦ! ἐπὶ μικρὸν καὶ ἐπαναπίπτουν πάλιν εἰς τῶν Τουρκῶν τὴν ἀρχήν.

Παραμένουσιν εἰς ταύτην μέχρι πρὸς ἑπτὰ ἔτων. Εἰς τὸ 12 ἐκεῖνο, ἔτος δύσμοιρον καὶ τοῦτο, μᾶς καταλαμβάνει μοῖρα νέα, ἀπροσδόκητος.

Κράτος ἀναγεννηθὲν ἐκ τῆς τέφρας του καὶ τοῦτο, προσελθὸν ἐκ τῆς δουλείας καὶ συγκροτηθὲν ἐπὶ βάσει δόγματος, τοῦ κρατίστου τῶν δογμάτων, καθ' ὃ χώρα ἔξ ὀμαίμων οἰκουμένη δικαιοῦται ἀπελευθερώσεως καὶ ζωῆς ἀνεξαρτήτου. ἢ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἰδρυθεῖσα Ἰταλία πάνστολος καταλαμβάνει τὴν γενέτειράν μας γῆν.

Τίς θέλει ψέξῃ ἡμᾶς, ὅτι ὑπεδέχθημεν ἀνοικταῖς ἀγκάλαις τότε τὸν στρατὸν τῆς κατοχῆς καὶ παρέσχομεν αὐτῷ παντὸς εἶδους ἀρωγὴν; Τίς θέλει ψέξῃ ἡμᾶς, ὅτι ἐχαιρετίσαμεν τὰ πληρώματα τῶν πλοίων ὡς θὰ ἔδεχόμεθα Ἑλληνας ναυτοπαιδας;

Διεβλέπομεν ἐν τότε· ὅτι ἐν Κράτος τοιοῦτον ἤρχετο ἐλευθερωτῆς, γέφυρα ἐνώσεως. Μόνον ὅσοι ἔζησαν ἐλευθέραν τὴν ζωὴν των, ὅσοι δὲν ἐγνώρισαν τῆς δουλείας τὰς ἡμέρας, μόνον οὗτοι δικαιοῦνται εἰς κατάκρισιν ἡμῶν. Ἠπατώμεθ' ἀνευ λόγου.

Προκηρύξεις στρατηγῶν, προκηρύξεις τῶν ναυάρχων ἠκολούθησαν ἀμέσως. Διεκήρυττον ἡμῖν σεβασμὸν πρὸς τὴν θρησκείαν, πρὸς τὰ ἔθιμα ἡμῶν, πρὸς τὰς παραδόσεις μας, ὅτι ὁ Τουρ-

ζυγὸς ἤρετο διὰ παντός, ὅτι μέλλον εἶχομεν τὴν αὐτοδι-
οίκησιν. Πλήθος ἐπαγγελιῶν !

Καὶ ἡ Δωδεκάνησος ἢ πιστεύασα εἰς ταύτας ἢ καὶ διαι-
σθανομένη ὅτι ἦσαν ψευδεῖς αὐται, δι' ἀντιπροσώπων τῆς
ἀπεργάζεται ἐν Πάτιμφ πρᾶξιν βολιδοσκοποῦσαν τὴν διάθεσιν
ἐκείνων, καὶ προάγουσαν τὰς νήσους εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν πόθων.

Τοῦτο μόνον ἤρκεσε.

Τὰς ἐπαγγελίας ταύτας διαδέχεται εὐθύς ἄμεσος ἀθέτησις.
Ἄρχεται ἐφαρμογὴ μέτρων καταθλιπτικῶν. Καὶ ἀκόμη ἐν τι
χειρῶν. Ἡ συνθήκη τῆς Λωζάνης μᾶς παρέδιδε δεσμίους ἄνευ
ὄρων εἰς τοὺς Τούρκους.

Οἱ Δωδεκανήσιοι πρὸ τῆς διαψεύσεως τῶν δικαίων των ἐλπί-
δων, πρὸ τῆς νέας συμφορᾶς ἐπανόδου εἰς ζυγόν, ὅσους ἔμελλε
νὰ εἶναι τόσῳ ἀπηνέστερος ὅσῳ εἶχον συντελέσει αὐτοὶ οὐτ' οἱ
πληθυσμοὶ διὰ τῆς συναρωγῆς των εἰς κατάλυσιν αὐτοῦ, διὰ
συλλληθητηρίων ἐκδηλοῦσιν ἐν ταῖς Νήσοις θεῖαν ἀγανάκτησιν.

Ἄλλ' αἱ διαμαρτυρίαι αὐταὶ κατὰ μέτρον ἀναξίου Κράτους
χριστιανικοῦ καταστέλλονται βιαίως.

Ἡ νέα δὲ διέγερσις τοῦ αἰσθήματος τῶν Νήσων, ὅτε ὀλί-
γον τι κατόπιν ἡ Ἑλλάς ἐμάχητο κατὰ Τούρκων καὶ Βουλγά-
ρων, δίδει νέαν ἀφορμὴν εἰς χρησιμοποίησιν βίας καὶ πιέσεων.
Ἄλλ' οὐδὲν ἰσχύουν αὐταὶ πρὸς ἀνακοπήν ὁρμῆς πρὸς τὰς μη-
τρικὰς ἀγκάλας. Καὶ τοσαύτη ἔντασις προσπαθείας κατεβλήθη
ὑφ' ἡμῶν τότε ἐκεῖ πρὸς ἀποκατάστασιν, ὅσῳ τόσαι ἄλλαι νῆ-
σοι εὐτυχέστεραι ἡμῶν ἀνακατελήφθησαν ὑπὸ τῆς κοινῆς Μη-
τρὸς. Ὅτε δὲ ἡ τύχη τούτων συζητεῖται ἐν Λονδίμφ, σπεύδο-
μεν καὶ ἐκδηλοῦμεν εἰς ψηφίσματα ἐκ νέου, ποῖον ἔχει ὄνει-
ρον, ποῖον μόνον πόθον ἔχει ὅλ' ἡ Δωδεκάνησος.

Ἄλλὰ δὲν ἐλευθεροῦται, δὲν ἐνοῦται οὔτε τότε. Ἄλλὰ καὶ
ἀπόδοσις, ἂν ποτ' ἐσκοπεῖτο αὕτη, τῆς Πατρίδος εἰς τοὺς
Τούρκους δὲν ἐγένετο ἐπίσης.

Ἐπέτυχεν ἡ Ἰταλία μίαν διαιώνισιν τῆς παραμονῆς ἐκεῖ μέχρι
τῆς ἡμέρας ὅτε, ἐκ συνθήκης πρὸς τὰ Κράτη, μεθ' ὧν συνεμάχει
τότε, μεταπίπτουσα ἐντίμως ἐκ προτέρας συμμαχίας, θὰ ἐλάμ-
βανε σὺν ἄλλοις πλέον ὡς κυρίαρχος καὶ τὴν Δωδεκάνησον.

Ἀκριβῶς δὲ ἔκτοτε ποῖον μέτρον δὲν ἐλήφθη, παρὰ τόσα
πρότερα, πρὸς ἐξόντωσιν ἡμῶν ;

Ἀπελάσεις τῶν προκρίτων.

Ἀνεπάρκεια τροφίμων· ἀνεπάρκεια τροφίμων ; πεῖ-
να ἀποτρόπαιος, ἀποστείλασα εἰς Ἄδην μὲ τὸν φοβερώ-
τατον τῶν θανάτων ἐκεῖ κάτω ἑκατοντάδας ἀδελφῶν.

Χιλιάδες πρόσφυγες φεύγοντες ὁμοίαν τύχην, φεύγοντες

τὴν πίεσιν, ἐπληθύναμεν τὸν κόσμον τῶν Ἑλληνικῶν ἀκτῶν.
Σεῖς πῶς ἤλθετε ἐδῶ; Ποίαν φεύγοντες κατάραν, ἄστεγοὶ
καὶ δυστυχεῖς ἐζητήσατε ἄσυλον εἰς τὸν κόλπον τῆς Μητρὸς;
Εἰς τί ἡμαρτήσατε, εἰς Θεὸν ἢ ἄνθρωπον κ' ἔστερήθητε
τῆς γῆς σας;

Εἶδέ τις ποτὲ λαόν, εὐρεθέντα εἰς τὴν θέσιν, τὴν οἰκτρὰν
τὴν ἀπελπιν, εἰς ἣν ἤλθομεν ἡμεῖς;

Ἔχομεν παρηγορίαν μίαν μόνην ἀληθῶς.

Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα μόνοι. Εἶναι τόσοι ἐκ τῆς Θράκης, ἄλλοι
ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας, φεύγοντες τὸν Βούλγαρον, φεύγοντες τὴν
Τουρκικὴν βίαν καὶ ἐξόντωσιν. Καὶ ἡμεῖς φεύγομεν μίαν, χεί-
ρονα θεομηρίαν, ἐκ χειρῶν ἀγριωτέρων.

Τί θὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐκ τῶν ταλαιπώ-
ρων Νήσων αὐστηρὸν ἀποκλεισμόν; Μὴ δὲν εἴχομεν εἰπῆ:
Ἔχομεν ἐξασφάλισιν τὴν τροφοδοσίαν μας. Ἄφετέ μας ἐλευ-
θέραν τὴν ἐπιστροφὴν ἐκεῖ. Ἄφετέ μας ἐλευθέρους νὰ τροφο-
δοτήσωμεν τοὺς πεινῶντας ἀδελφούς. Καὶ δὲν μᾶς ἐπέτρεψαν.

Κατηργήθησαν ἐκεῖ καθεστῶτα ἅτινα **Τούρκοι** ἐσεβάσθησαν.

Τὰ Σχολεῖα, ἡ ἐστία, ἡ ἀκοίμητος λαμπὰς τοῦ φωτὸς τῶν
Νήσων μας, ὅπου ἐδιδάχθημεν τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος ὡς
τὸ πρῶτον μάθημα μετεβλήθησαν εἰς τί;

Οἱ ναοί, αἱ τελεταὶ σας . . . Ἐμεινέ τι ὄρθιον;

Ἡ ἀπάτη, ἡ ἀπειλή καὶ ἡ βία καὶ ἡ πείνα συνωμότησαν
ἀνάνδρως κατ' αὐτῆς μας τῆς τιμῆς.

Ἡ ἀπάτη ἡ ἀπειλή καὶ ἡ βία καὶ ἡ πείνα συνωμότησαν
ἐπίσης εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δυνάστου, ἵνα ἀποσπάσῃ τὰς ὑπο-
γραφὰς ἐκεῖ τῶν κατοίκων ὡς στεργόντων ἄλλο ἢ τὴν Ἐνωσιν.

Ἡ ἀνθοῦσα πρὶν πατρίς σας κεῖται εἰς ἐρείπια. Καὶ οἱ
κόποι γενεῶν, ὅσα ἡ φιλοπατρία, ὅσα ἡ ἐργατικότης, ὅσα ἡ
ἐντιμότης σας εἶχε στήσῃ ἀποδείξεις ὅτι εἴσθε Ἕλληνες
πρὸς πολιτισμὸν ὀργῶντες εἶναι τέφρα σήμερον.

Πάντα ταῦτα διατί;

Ἐπειδὴ δὲν ἔστερξαν οἱ Δωδεκανήσιοι εἰς τὴν ὑποδοῦλῶσιν
τῶν ψυχῶν των εἰς ἐκείνους. Ἐπειδὴ ἀντέστηεν εἰς καταχθο-
νίους πόθους. Ἐπειδὴ δὲν θέλομεν ὄχι τέτοιαν τυραννίαν
ἀλλὰ καὶ διοίκησιν ἄλλην ἀγγελικωτάτην, ἂν δὲν εἶναι τῆς
Ἑλλάδος, ἂν δὲν εἶνε ἡ Ἐνωσις.

Ἄς τὸ ἀκούσῃ ὁ κόσμος ὅλος:

Δὲν ἔμαρτυρήσαμεν ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους καὶ δὲν ἐπε-
ξήσαμεν τῆς δουλείας ἐξ αἰώνων, ἵνα παραδώσωμεν τοὺς γλυ-
κεῖς ἐκείνους τόπους εἰς τὸν ἐξιταλισμὸν καὶ τὴν ἐξαφάνισιν.

Ἐφρουρήσαμεν ἐκεῖ μίαν παρακαταθήκην. Στρατιῶται

ένος ονειρίου, άνεμείναμεν αϊδωνας τήν έκπλήρωσιν αὐτοῦ. Δο-
ρυφόροι μιᾶς ιδέας ύπεμείναμεν δεινά τουρκικῆς κυριαρχίας.

Ἄλλὰ τὰ δεινά τὰ νέα καὶ τὸ ἄλγος τὸ παρὸν καὶ τὴν
πίεσιν τὴν τώρα, δὲν ύπέστημεν ποτέ. Ἡ στυγνὴ αὐτὴ κατάρα
δὲν ἐπέρασσε ποτὲ τόσον μαύρη ἀπὸ τὰς Νήσους.

Καὶ ύπέστημεν καὶ ταύτην καὶ δὲν ύπεκλύψαμεν.

Ἄλλ' ἂν τίποτε δὲν μένει, παραμένει ἐν τούτοις ἐν, ἡ ψυχὴ
τῶν Νήσων μας. Ἡ ψυχὴ μας ἄθικτος. Στομωθεῖσα εἰς τὰς
πιεζιάς. Καὶ διακηρύττομεν :

Δὲν ἐστέρξαμεν ποτὲ κατοχὴν Ἰταλικήν.

Διαμαρτυρόμεθα κατὰ πάσης ἀποπείρας, κατὰ πάσης πρά-
ξεως, ἥτις δῆθεν θέλει δείξει εὐχαρίστησιν ἡμῶν πρὸς παρα-
μονὴν ἐκεῖ αἰωνίαν καθεστῶτος ἀμειλίχτως μισητοῦ.

Διαμαρτυρόμεθα ἐξ ὀνόματος ἐκείνων ὅσοι μένουσιν ἐκεῖ,
ἄλλοι τόσοι Προμηθεῖς δέσμιοι εἰς Καύκασον. Βίασυνεχόμενοι,
μὲ τὴν λόγγην λάμπουσαν ἄνωθεν τῶν κεφαλῶν των παραγγέ-
λων εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐδῶ καταφυγόντας. Παραγγέλλει ἡ Πατρίς :

Ἔσθε σεῖς ἐλεύθεροι καὶ γένητε κήρυκες ἐξ ὀνόματος ἐμοῦ, ὅτι
ἐν ἐπόθηρα : **Ἐνωσιν ἢ θάνατον.**

Ἔσθε σεῖς ἐλεύθεροι καὶ γένητε κήρυκες, ὅτι μαρτυρῶ ἀκούη.
Μαρτυρῶ ἀλλ' ἴσταιμαι !

Ποταμοὶ αἱμάτων τόσοι ἐπὶ περὶ ὅλα εἶη δὲν ἐχύθησαν ματαίως.
Ἡῤῥησα τὸ ρεῦμά των μὲ τὸ ἰδικόν μου αἷμα, ἐχυσαν τὸ αἷμα των οἱ
εἰσὶ μου εἰς τὰς μάχας καὶ στείραν μακρὰν ποιοῦσιν οἱ πεσόντες καὶ
πληγέντες μόνον δι' ἐν ἰδεῶδες. Δι' ἀπέλευθέρωσιν καὶ τοῦ κόσμου ἐκ
τῆς βίας καὶ ἀποκατάστασιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Μητρὸς καὶ τοῦ ἐλα-
χίστου βράχου, ὅσοι πλέουν γύρω μου.»

Καὶ ἡμεῖς δι' συνελθόντες, χιλιάδες ἡμεῖς τόσαι ἀποκοπεῖσαι
τῆς Πατρίδος, πρόσφυγες ἀποκλεισθέντες καὶ ἐξόριστοι ἐκεῖθεν
ἀντιπαραγγέλλομεν πρὸς τὴν δύστηνον Πατρίδα.

«Θάροει Δωδεκανήσος. Εἶμεθα ἡμεῖς ἐδῶ. Ἐβροντοφωνήσαμεν καὶ
βροντοφωνοῦμεν πάλιν πρὸς τοὺς σήμερον Κοιτὰς τῶν τυχῶν τῆς οἰ-
κουμένης :

Ἄν δὲν εἶπετε ψευδῶς ὅσα ἐκηρύξατε, ἂν οἱ λόγοι Σας ἐκεῖνοι δὲν
ἠπάτων τοὺς λαοὺς, ἂν συνηγωνίσθημεν πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ δι-
καίου ἐπὶ τῆς γῆς, ἀναμένει **Ἐνωσιν ἢ ἡ Δωδεκανήσος.** Θέλομεν
ἡμεῖς πατρίδα ἐλευθέρου ἠνωμένην, ἠνωμένην ἀκεραίαν μετὰ τῆς Μη-
τρὸς Ἑλλάδος εἰς ἐν σῶμι ἄσρηκτον. Θέλομεν ἀνάπαυλαν ἐκ τῶν τό-
σων συμφορῶν, μίαν παῦσιν τῶν δεινῶν, τὴν ἐκπλήρωσιν ονειρίου, πό-
θων, ἑκατονταετηριδων. Ἀξιοῦμεν **Ἐνωσιν.** Ἀξιοῦμεν **Ἐνωσιν**
ἕλης τῆς Δωδεκανήσου μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος. **Ἐνωσιν ἢ θά-
νατον.**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023473

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΩΝ

- Γ. Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ** : Οἱ Ἐνωτικοὶ πόθοι τῆς Δωδεκανήσου
: Les vœux séculaires du Dodécanèse.
: The national aspirations of the Dodecanesians.
: Τὸ Δωδεκανησιακὸν ζήτημα.
: La question du Dodécanèse.
: Ἡ ἐν Ἀθήναις Γ. Συνέλευσις καὶ τὸ Συλλαλητήριον τῶν Δωδεκανησίων τῆς 24 Φεβρουαρίου 1919

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Τὸ ζήτημα τῆς Ἀστυπάλαιας (Ἐφημ. «Νέα Ἑλλάς» 9-12-1918)

Ἡ Δωδεκάνησος ὑπὸ τοῦ Τούρκου καὶ τοῦ Ἰταλοῦ («Τὸ Μέλλον» τεύχ. Β' καὶ «Ἀστροπή» φιλ. 19, 20, 21, 22, 23, 2) 19).

ALEX. PALLIS : Dodecanesos

: Ἡ Δωδεκάνησος